

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

PERSMOMENT

ONDERZOEK NAAR DE TIJDSBESTEDING VAN LERAREN
IN HET BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

Ignace Glorieux – Ignace.Glorieux@vub.be

Joeri Minnen – Joeri.Minnen@vub.be

Julie Verbeylen – Julie.Verbeylen@vub.be

Onderzoeksgroep TOR

INHOUD

Opzet en achtergrond van het project

- ▶ Aanleiding
- ▶ Meetinstrumenten & onderzoeksmethode
- ▶ Organisatie veldwerk
- ▶ Respons en dataverwerking

Resultaten en bevindingen

- ▶ Basisonderwijs
- ▶ Secundair onderwijs

Besproken thema's

Q&A

OPZET EN ACHTERGROND VAN HET PROJECT

Aanleiding

Meetinstrumenten & onderzoeksmethode

Organisatie veldwerk

Respons en dataverwerking

Achtergrond

Doel

Populatie

- ▶ **Sterke veranderingen lerarenberoep**
 - ▶ Externe druk
 - ▶ Maatschappelijke veranderingen
- ▶ **Toename van gerapporteerde werkdruk**
 - ▶ Verantwoordelijkheid
 - ▶ Complexiteit
 - ▶ Administratieve taken
 - ▶ Variatie in het werk

Achtergrond

Doel

Populatie

▶ Objectieve studie

- ▶ Beleidsrelevant
- ▶ Ism de stuurgroep – vakbonden, onderwijskoepels, experts, departement, ...

▶ Focus op tijd

- ▶ Aantal uren
- ▶ Overzicht van de beroepstaken
- ▶ Context van het werk

Achtergrond

Doel

Populatie

▶ **Basisonderwijs, met lesopdracht**

- ▶ Kleuteronderwijs
- ▶ Lager onderwijs
- ▶ Buitengewoon onderwijs

▶ **Secundair onderwijs, met lesopdracht**

- ▶ ASO
- ▶ TSO/KSO
- ▶ BSO/DBSO
- ▶ BuSO
- ▶ 1ste graad
- ▶ 2de graad
- ▶ 3de graad

MEETINSTRUMENTEN & ONDERZOEKSMETHODE

Vragenlijsten

Voorvragenlijst

- Achtergrondkenmerken
- Werkgerelateerde kenmerken
- School- en klaskenmerken
- Tijdsdruk, ...

Navragenlijst

- Evaluatie registratieweek
- Overzicht schooltaken (focus schooljaar)
- (Extra) school- en klaskenmerken
- Schoolorganisatie

Tijdsregistratie

Dagboekje

- Vooraf gedefinieerde activiteitenlijst
- Objectieve contextvragen: locatie, aanwezigheid
- Subjectieve contextvragen: voldoening

Context

ACTIVITEITENLIJST

51 ONDERWIJSACTIVITEITEN IN 8 EN 4 CLUSTERS

24/7

Combinatie
werk & privé

1. Lesvoorbereiding en verbeterwerk
2. Lesgeven en lesvervangende activiteiten
3. Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
4. Professioneel overleg (intern/extern)
5. Opvang en toezicht
6. Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
7. Schooladministratie en beleidsondersteuning
8. Vorming

1. Lesvoorbereiding, verbeterwerk en vorming (1, 2, 8)
2. Overleg met collega's ouders en leerlingen (3, 4)
3. Klasadministratie, schoolorganisatie en beleidsondersteuning (6, 7)
4. Opvang en toezicht (5)

CONTEXT

EXTRA VRAGEN PER ACTIVITEIT

MO:TUS

Context doet begrijpen

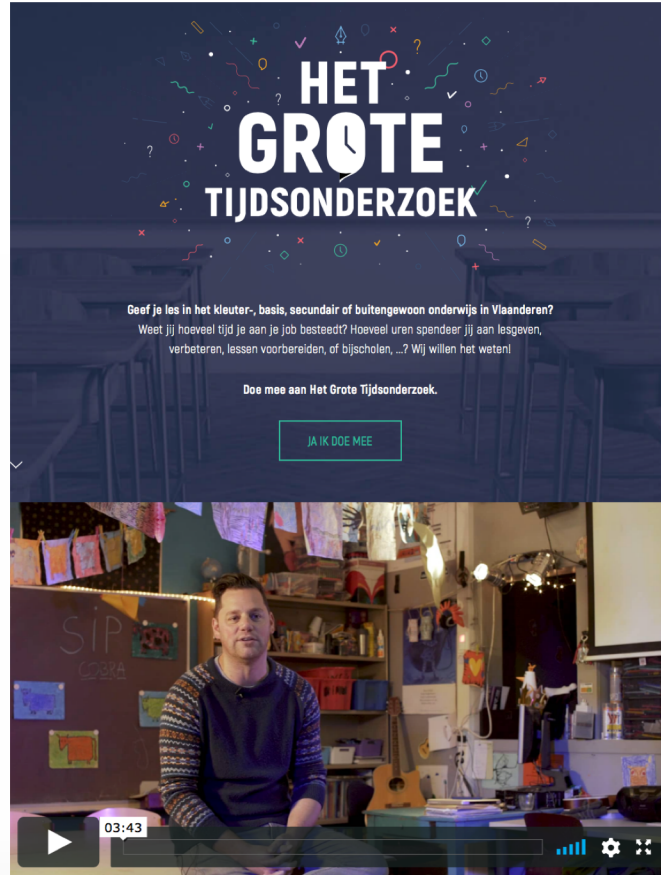
- ▶ Timing – wanneer
- ▶ Locatie – waar
- ▶ Interactiepartners – met wie
- ▶ Gebruik computer, laptop, tablet, smartphone, ...
- ▶ Gebruik leerplatform
- ▶ Mate van voldoening

Context is multidimensioneel

- ▶ Bv.: Welke taak, wanneer, met wie, met welke voldoening, ...

ORGANISATIE VELDWERK

COMMUNICATIE

www.hetgrotetijdsonderzoek.be

Verificatie stamboeknummer

A-stroom: invitatie per mail via KLASSE

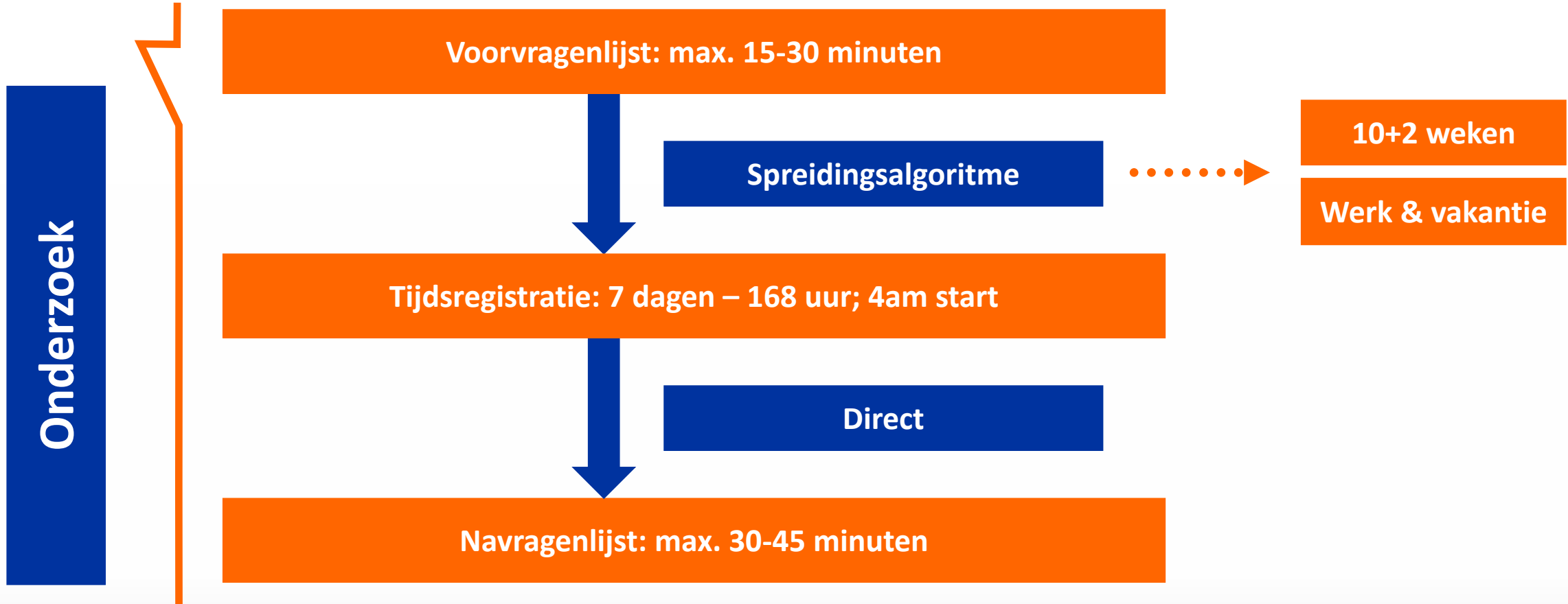
- Persoonlijke uitnodiging
- Herinnering

B-stroom: uitnodiging via media en andere kanalen

- Geïnformeerde mobilisatie via gedrukte en online communicatie (mail, facebook, posters, ...)
 - Via KLASSE
 - Via onderwijskoepels/onderwijsnetten
 - Via sociale partners
 - Via directeurs
 - Via leerplatform

ORGANISATIE VELDWERK

RESPONDENTENTRAJECT

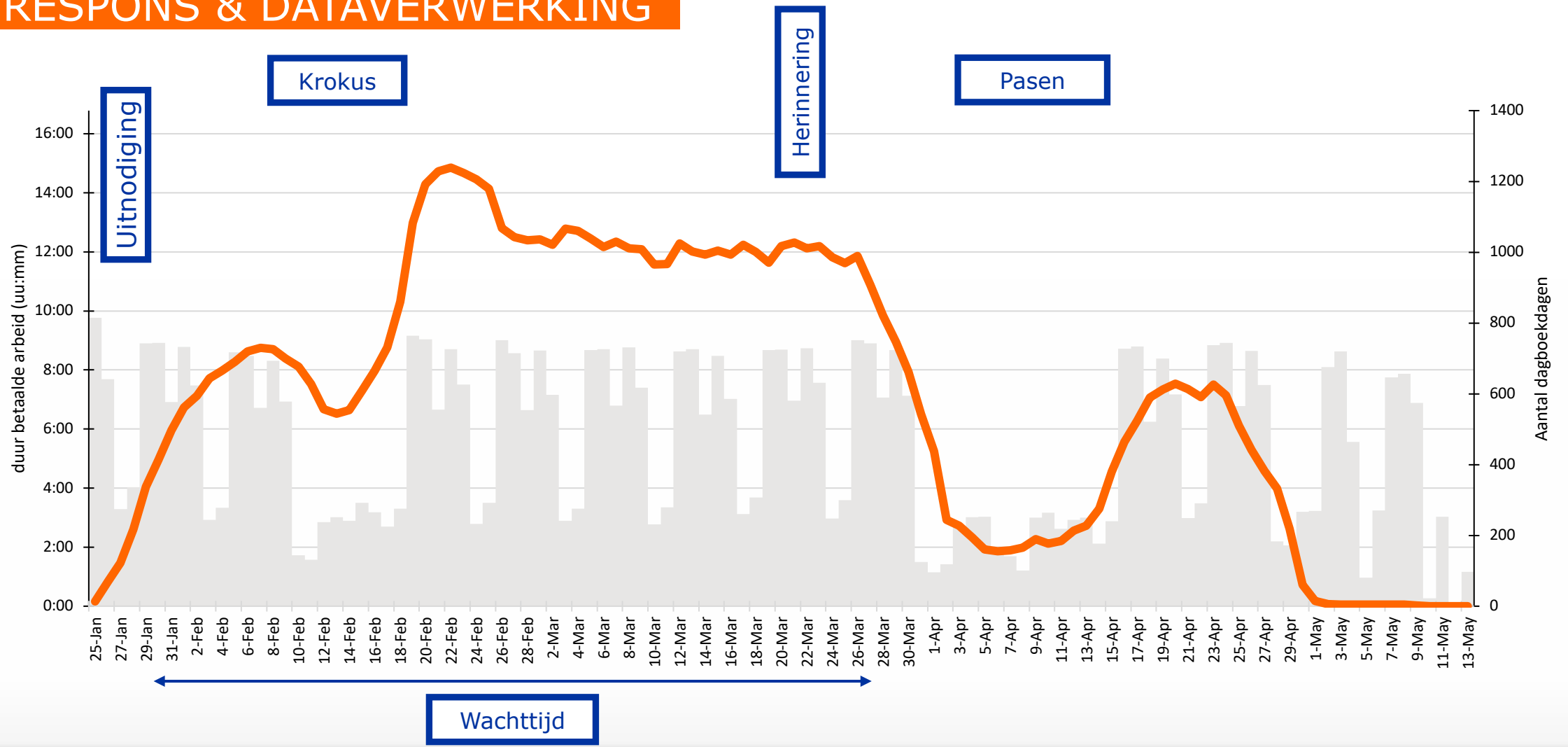

RESPONS & DATAVERWERKING

OVERZICHT AANTALLEN

RESPONS & DATAVERWERKING

WERKENDE LEERKRACHT

WIE DEED MEE?

Database

- ▶ **Open invitatie**
 - ▶ Moet lesgeven
 - ▶ Controle op stamboeknummer
- ▶ **Ziekte**
 - ▶ Bv. operatie
 - ▶ Bv. burn-out
 - ▶ Bv. zwangerschap
- ▶ **Verlofstelsels**
 - ▶ 100% vrijgesteld
- ▶ **Op vakantie**
 - ▶ Connectie beperkter
 - ▶ Motivatie tot deelname lager (privétijd)

Kwaliteit van de registratie

- ▶ **Startdag**
 - ▶ Toegewezen startdag – wachttijd
- ▶ **Arbeidspatroon**
 - ▶ Consistentie weekritme – week per week
- ▶ **Detail**
 - ▶ Gemiddeld 125 act. pp = 18pd
- ▶ **Kwaliteitscontrole**
 - ▶ Kwaliteitscontroles voor/tijdens/na

Weging op basis van AGODI-data: generalisatie van resultaten

- ▶ Geslacht (man, vrouw)
- ▶ Leeftijd (20-29, 30-39, 40-49, 50+)
- ▶ Onderwijsvorm (basis- en secundair onderwijs en onderliggende onderwijsvormen)
- ▶ Aanstellingspercentage (voltijds, 71-90%, <71%)

Weging naar periode (lesdagen, vakantiedagen): uitspraken over kalenderjaar

- ▶ Verhouding steekproef 88,6% lesdagen / 11,4% vakantiedagen
- ▶ 15 weken schoolvakantie (28,4%)

RESULTATEN EN BEVINDINGEN

Index

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

INDEX

ANALYSES

- ▶ Totale werktijd
 - ▶ Kalenderjaar vs. Lesweek
 - ▶ Basisonderwijs vs. Secundair onderwijs
 - ▶ Deeltaken
- ▶ Achtergrondvariabelen
 - ▶ Gewogen cijfers naar achtergrond en periode
 - ▶ Gecontroleerde cijfers binnen het model
- ▶ Context
 - ▶ Timing
 - ▶ Plaats
 - ▶ Voldoening

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

TOTALE WERKTIJD

Gewogen naar achtergrond en periode

TOTALE WERKTIJD

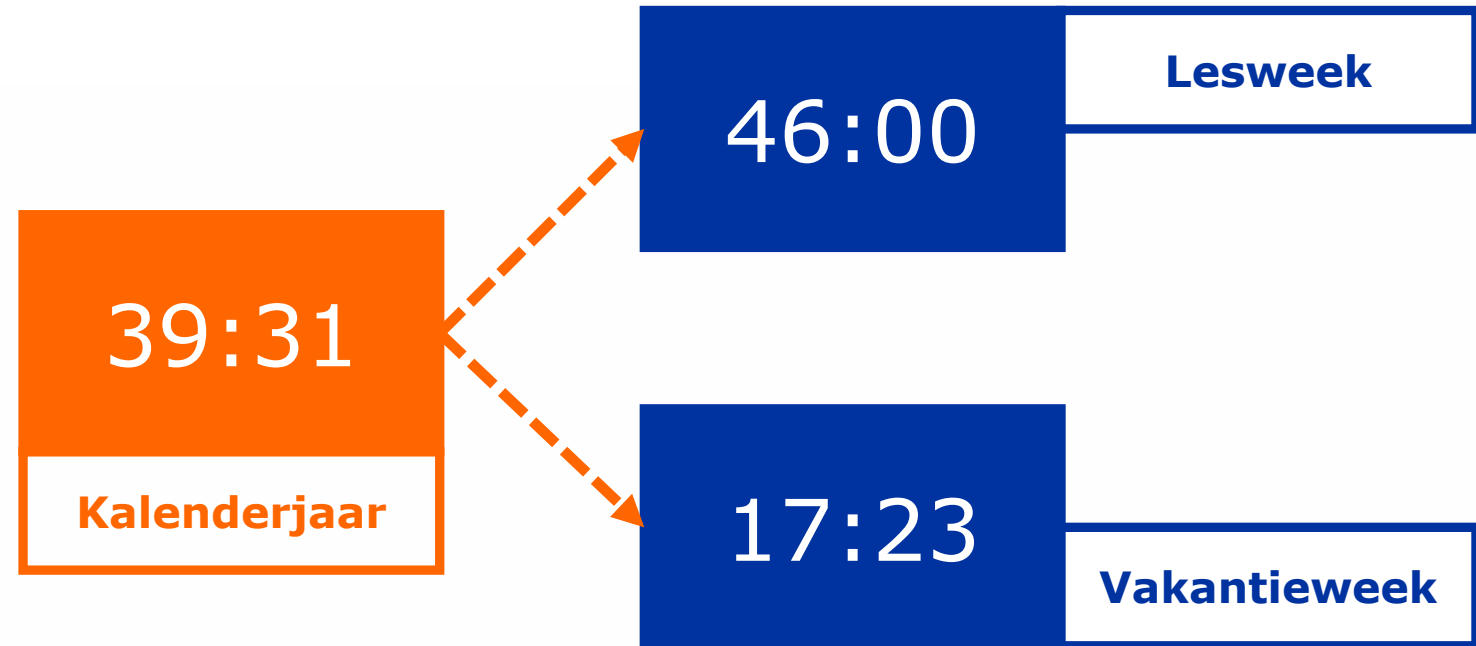
WEEKNIVEAU

39:31

Kalenderjaar

TOTALE WERKTIJD

WEEKNIVEAU

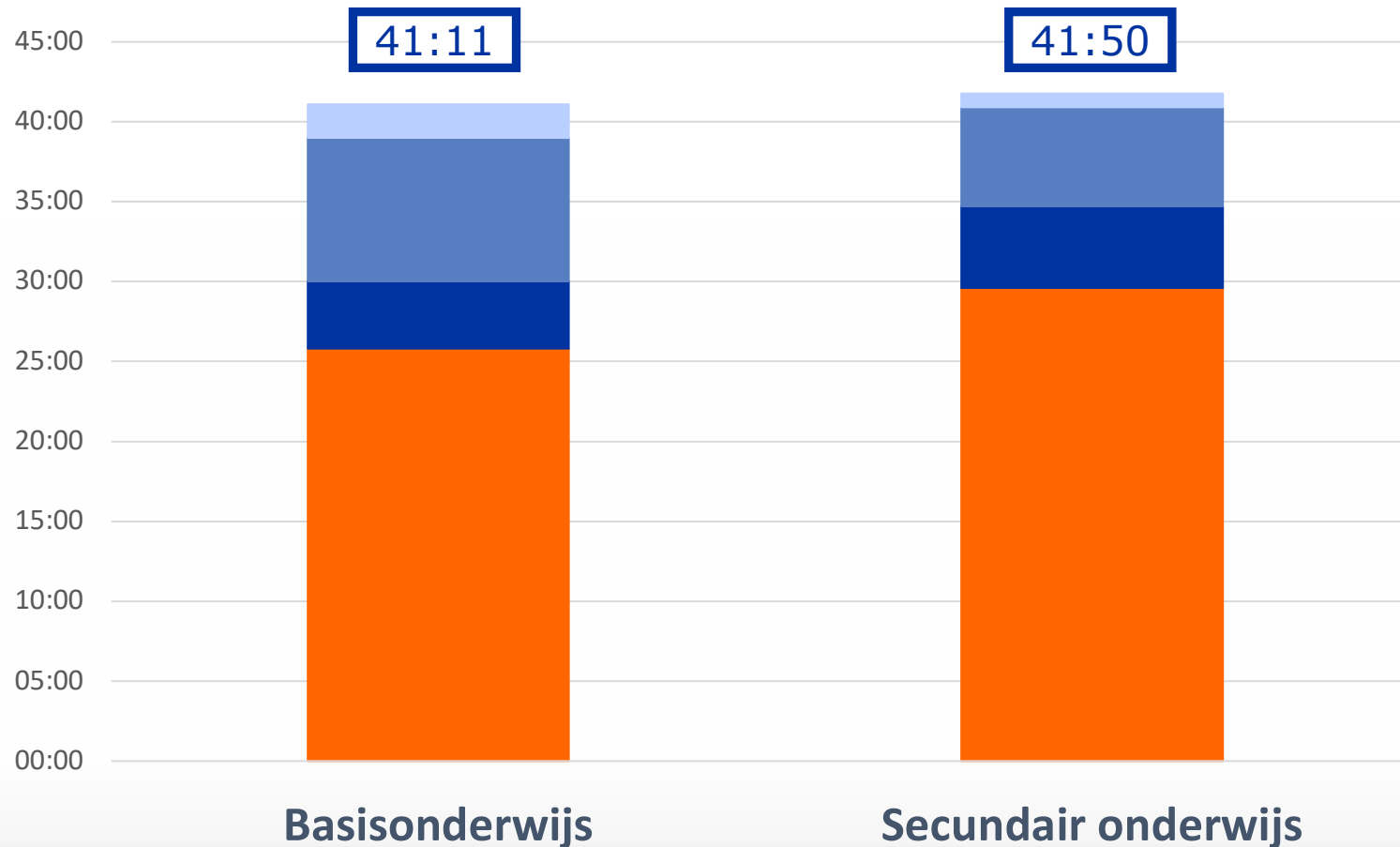
TOTALE WERKTIJD

WEEKNIVEAU

BASISONDERWIJS VS. SECUNDAIR ONDERWIJS

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

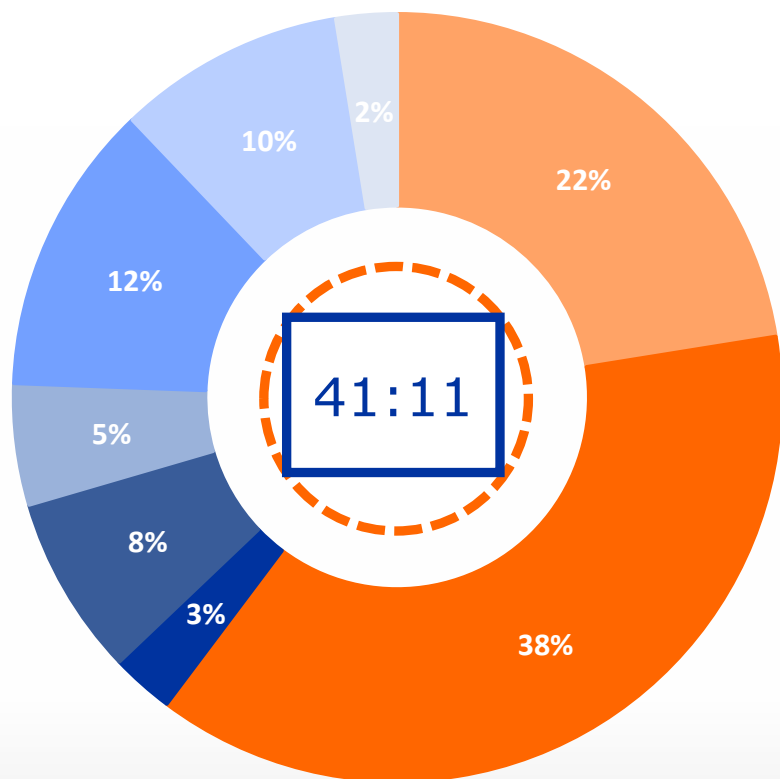
- ▶ In het basisonderwijs gaat er **meer tijd naar klasadministratie en opvang en toezicht**
- ▶ In het secundair onderwijs gaat er **meer tijd naar lesvoorbereiding, verbeterwerk, lesgeven en vorming**

- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Overleg met collega's, ouders en leerlingen
- Lesvoorbereiding, verbeterwerk, lesgeven en vorming

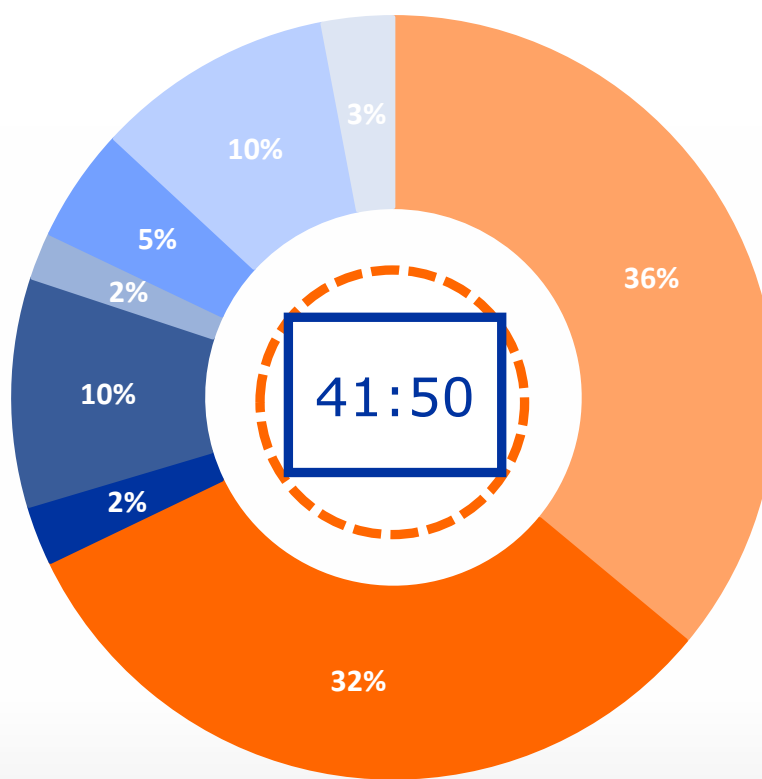
DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

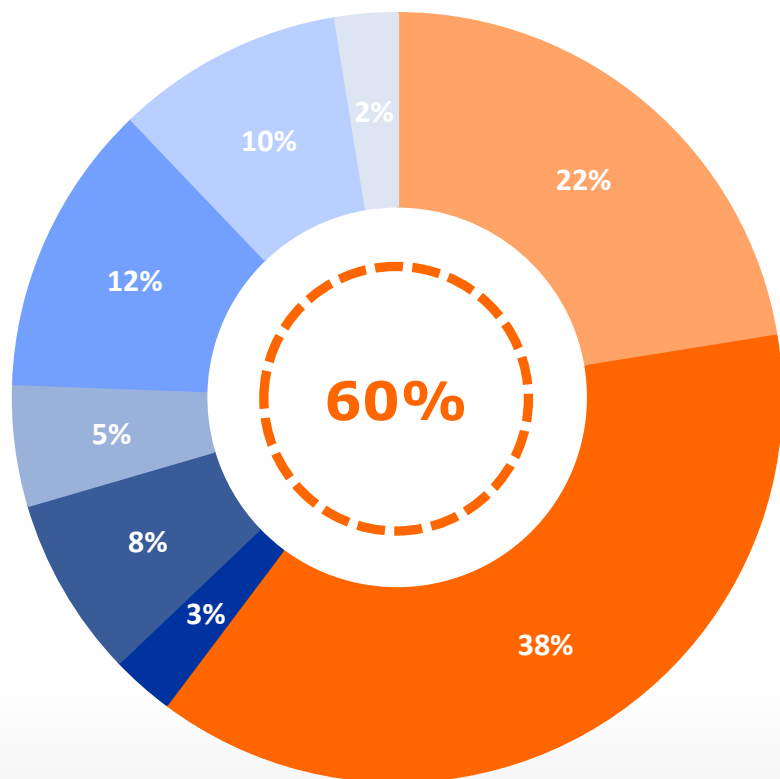
- ▶ In het secundair onderwijs is men **langer bezig met voorbereiden en verbeterwerk**
- ▶ In het basisonderwijs staat men **meer tijd voor de klas**
- ▶ Administratie & organisatie, beleid: 22% vs. 15%

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

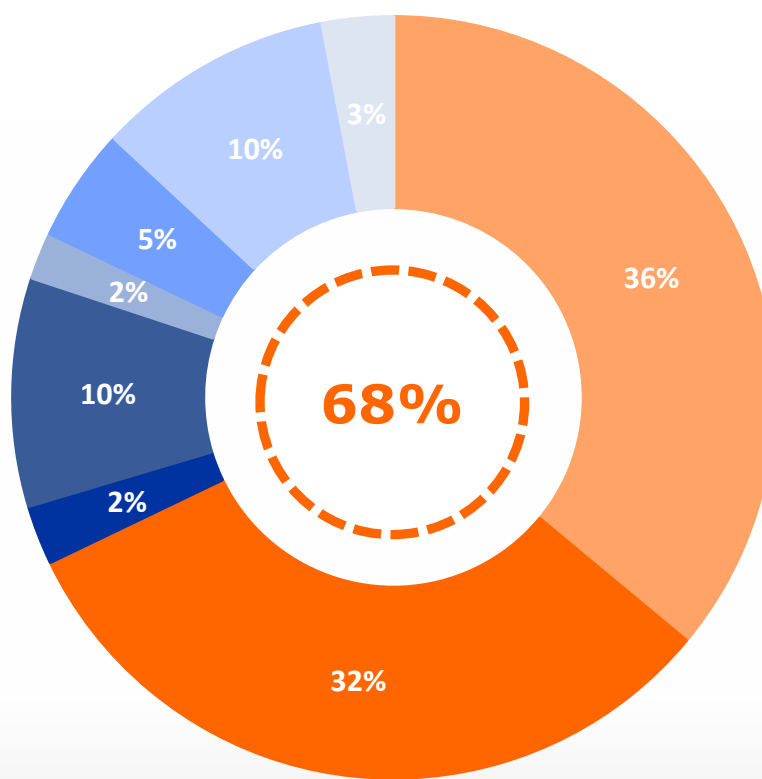
DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

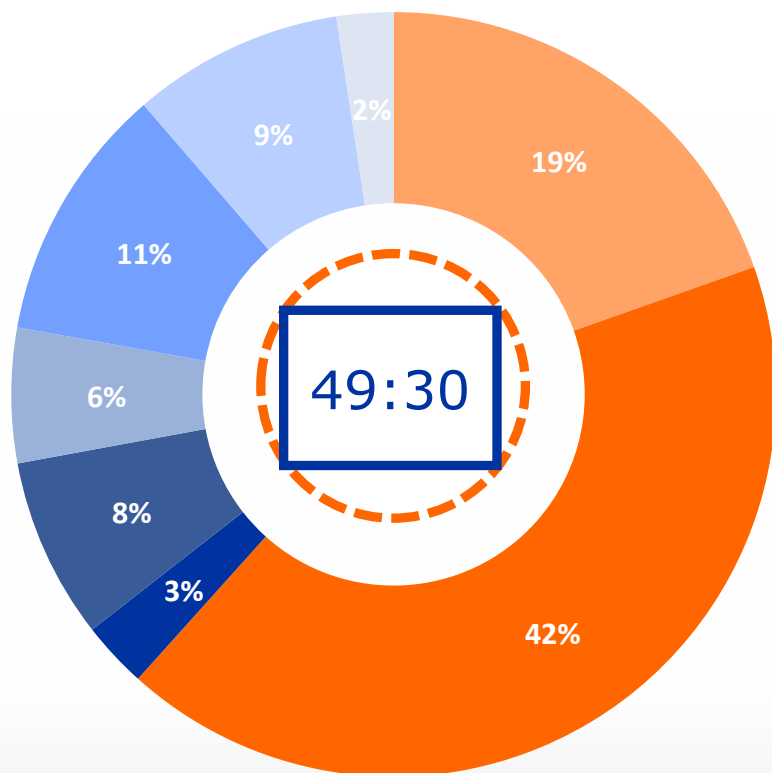
- ▶ In het secundair onderwijs is men **langer bezig met voorbereiden en verbeterwerk**
- ▶ In het basisonderwijs staat men **meer tijd voor de klas**
- ▶ Administratie & organisatie, beleid: 22% vs. 15%

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

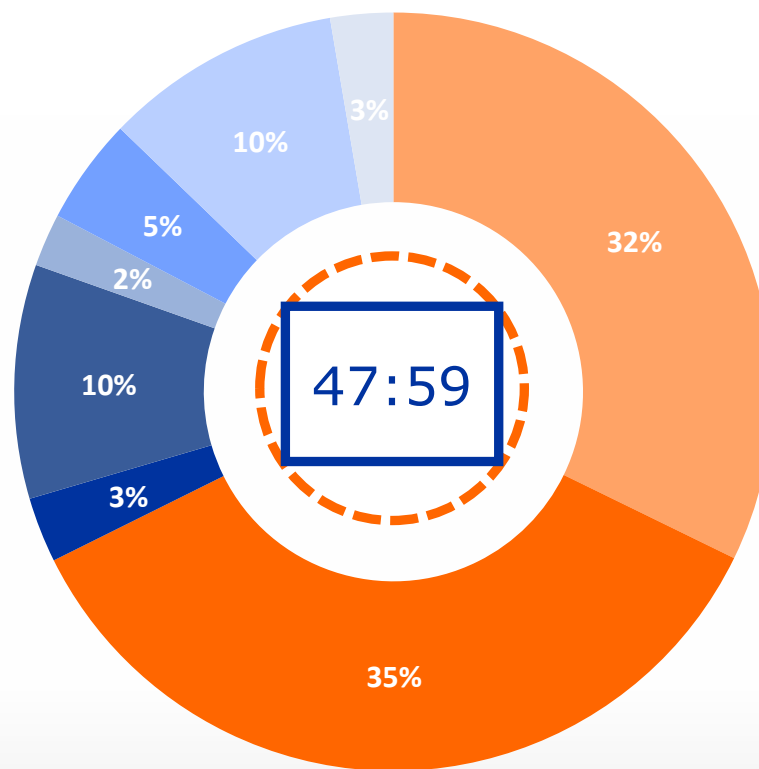
DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS EEN LESWEEK

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

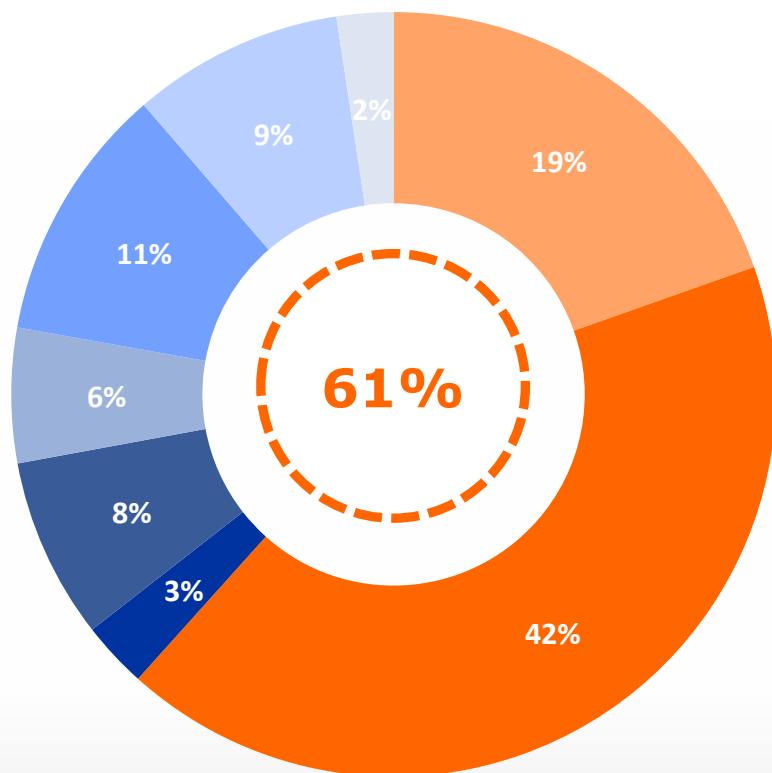
► Percentage basistaken vs. andere taken blijft gelijk tussen kalenderjaar en lesweek

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

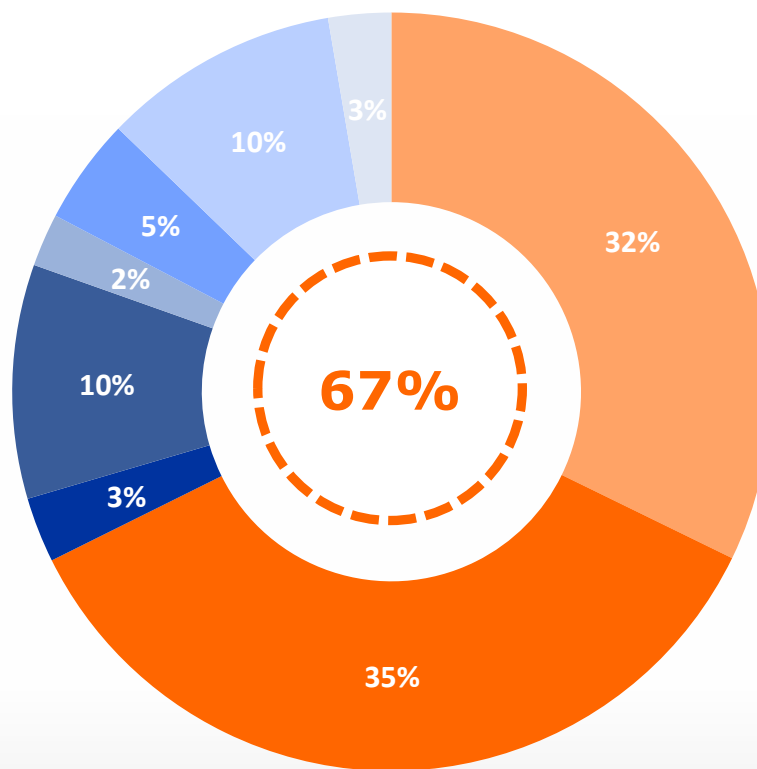
DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS EEN LESWEEK

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

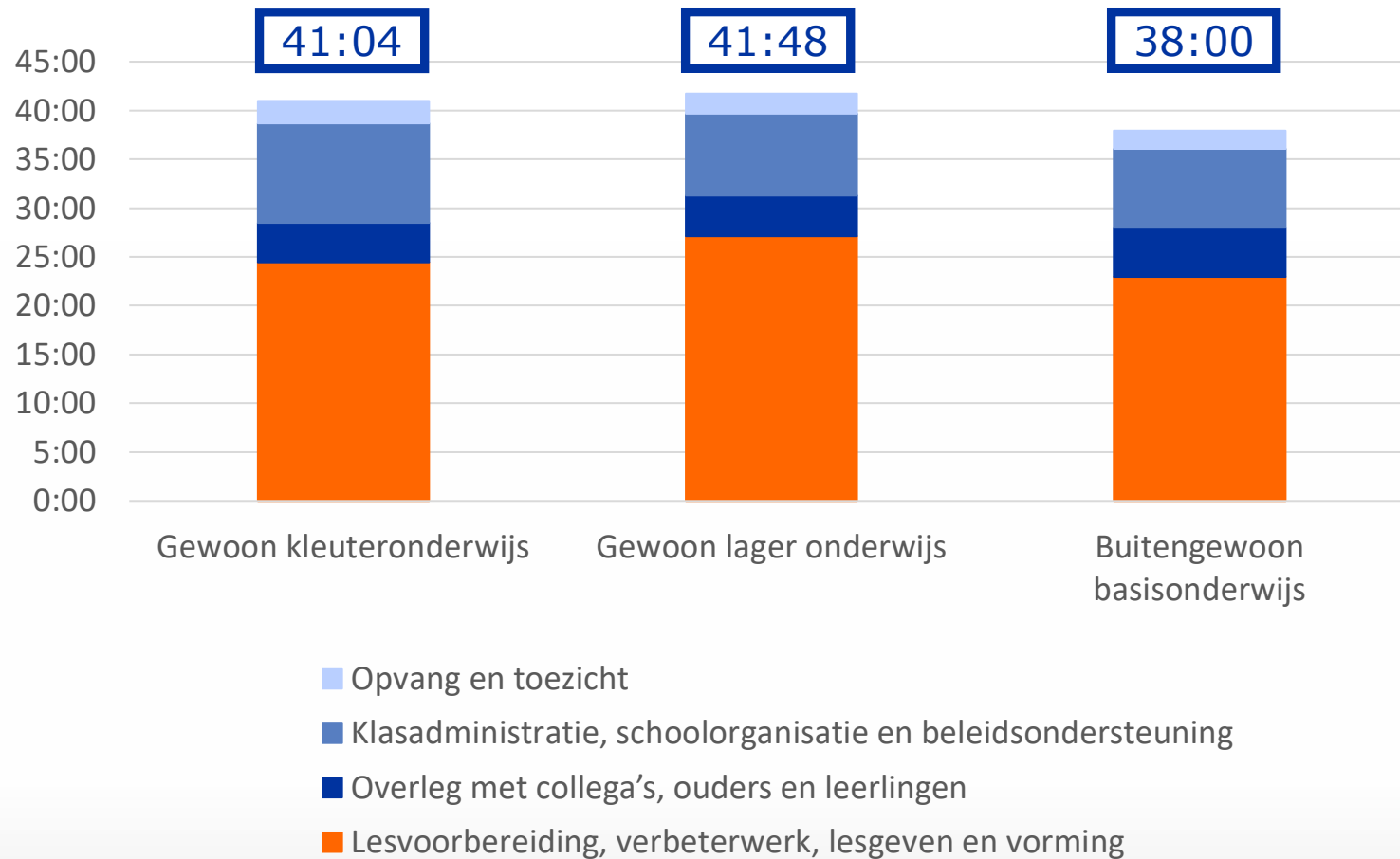

► Percentage basistaken vs. andere taken blijft gelijk tussen kalenderjaar en lesweek

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

TOTALE WERKTIJD BASISONDERWIJS

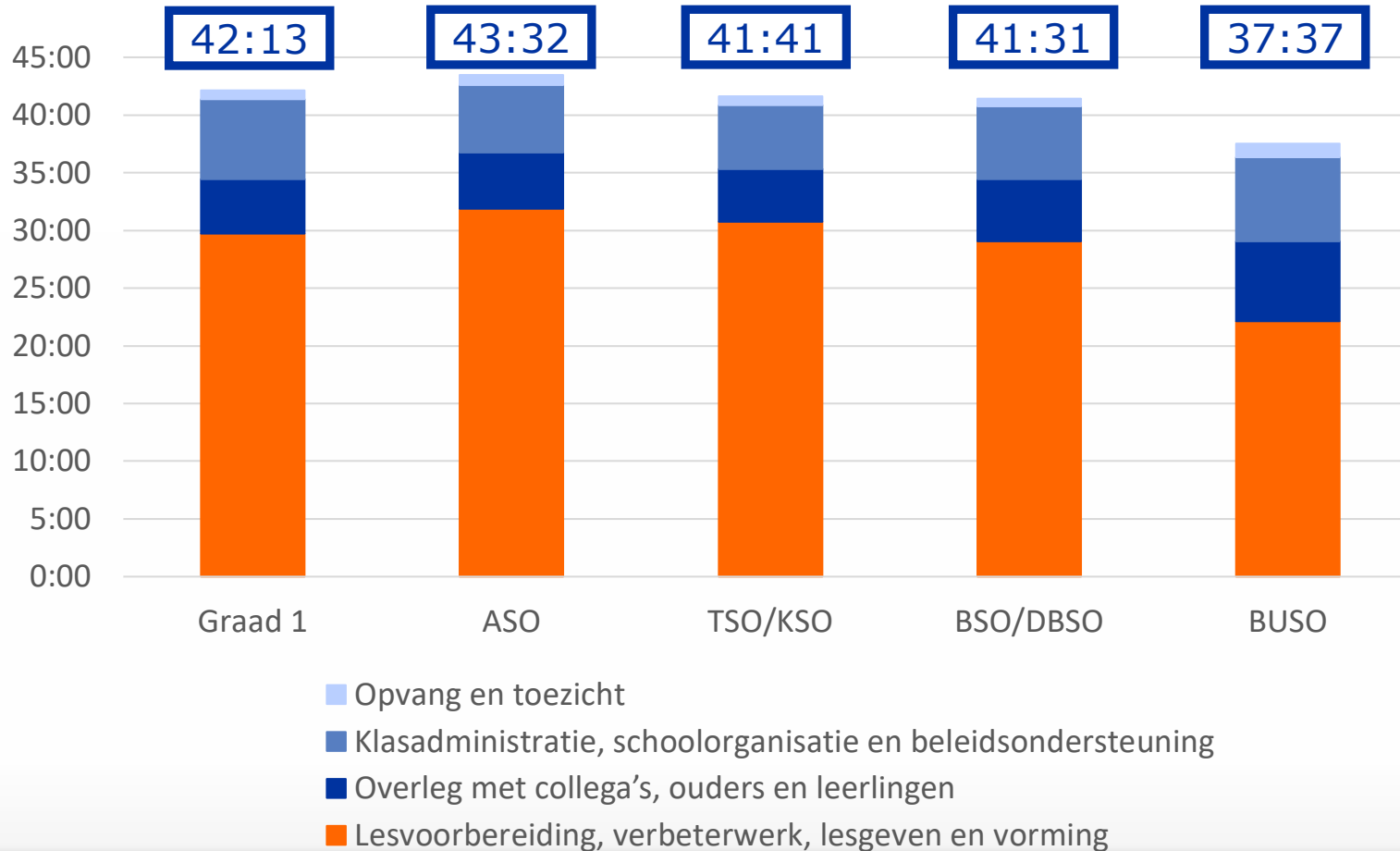
WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

- ▶ In het gewoon kleuteronderwijs gaat er **minder tijd naar voorbereidingen en verbeterwerk**, maar wordt **meer tijd besteed aan klasadministratie en ondersteuning van het schoolbeleid**
- ▶ Het gewoon lager onderwijs wordt gekenmerkt door een **groter aandeel aan voorbereiding en verbeterwerk**
- ▶ Het buitengewoon basisonderwijs kenmerkt zich door **meer professioneel overleg**

TOTALE WERKTIJD SECUNDAIR ONDERWIJS

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

- ▶ In het BuSO veel tijd voor overleg met ouders, leerlingen en professionele contacten, vorming en klasadministratie
- ▶ In het TSO/KSO meer tijd besteed aan de voorbereiding en het verbeterwerk
- ▶ In het BSO/DBSO meer tijd naar individuele leerlingenbegeleiding en contact met ouders, alsook naar professioneel overleg en ondersteuning van het schoolbeleid

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

ACHTERGRONDVARIABELEN

Gecontroleerde cijfers (model)

Geslacht

Leeftijd

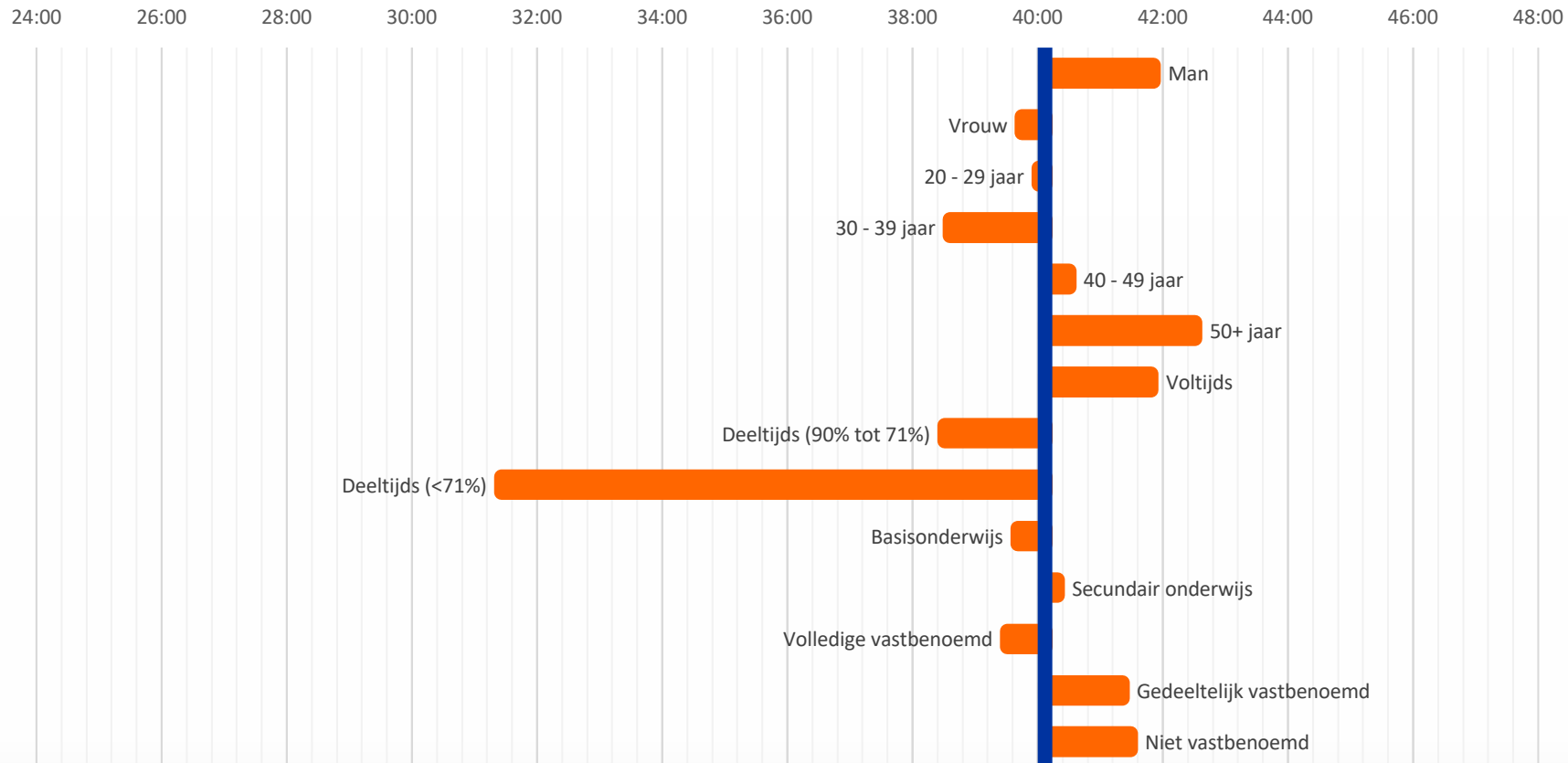
Aanstellingsgraad

Onderwijsvorm / Graad

Statuut

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

ALGEMEEN

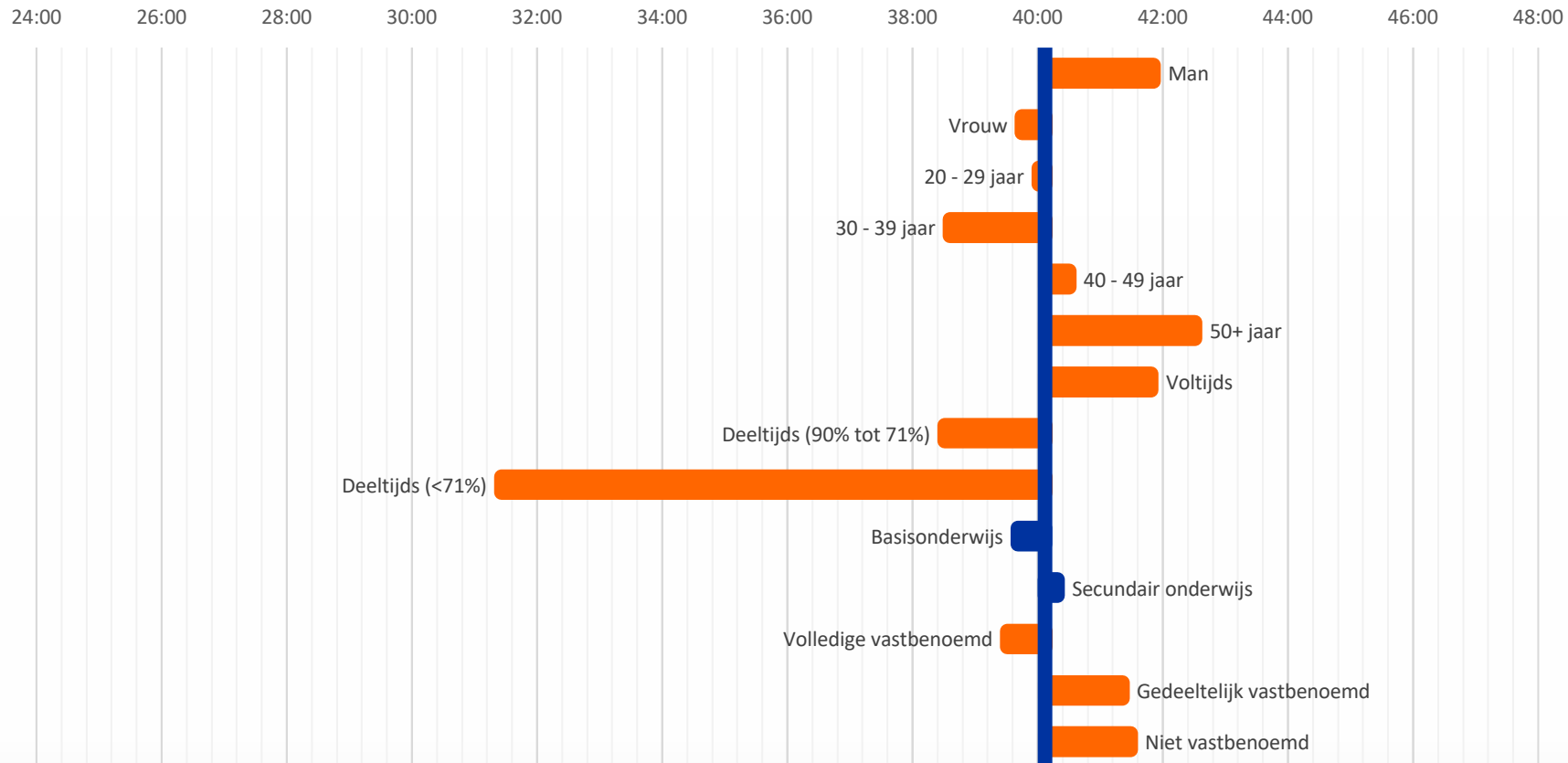

Vershil

Significantie

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

ALGEMEEN

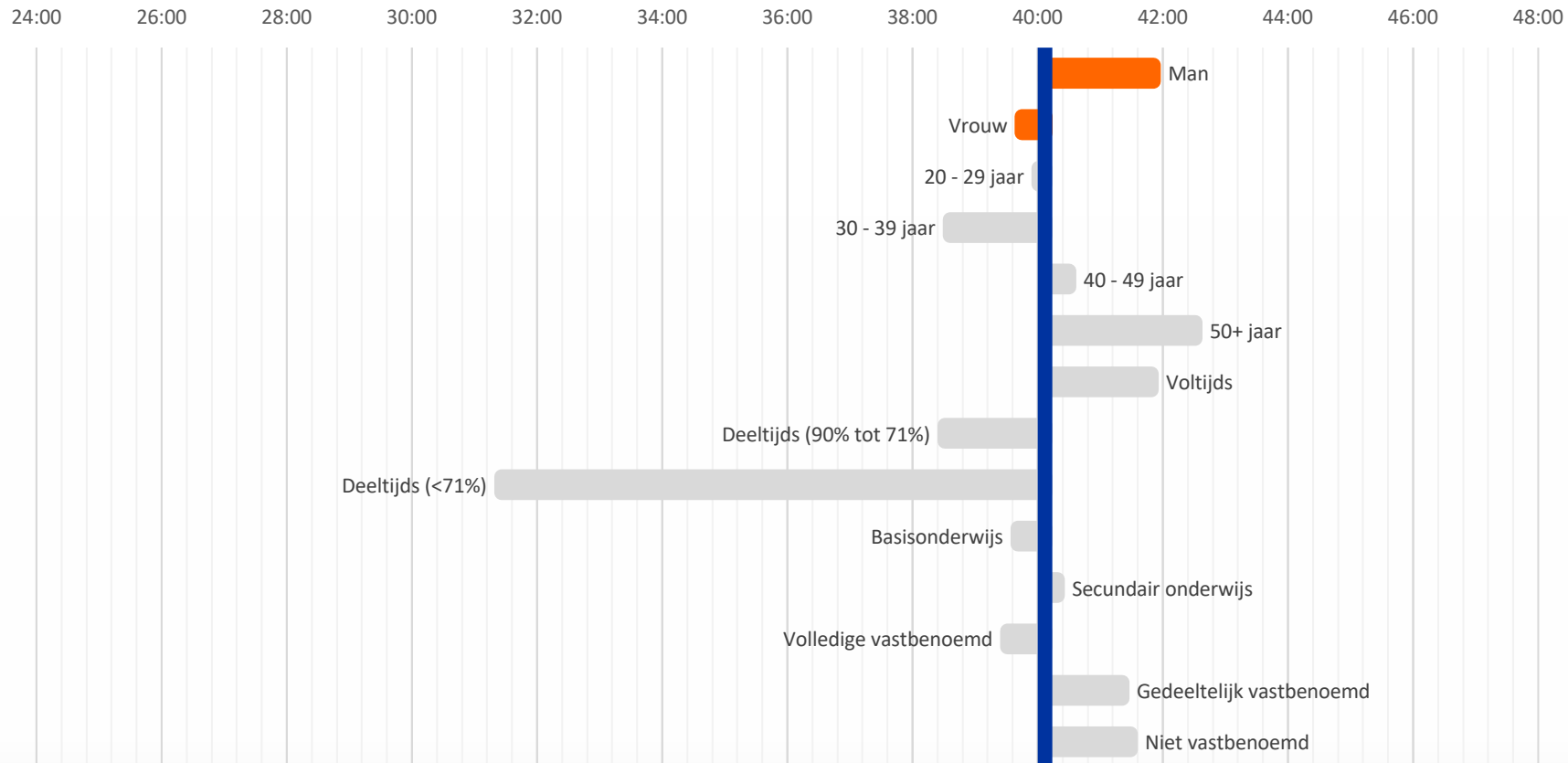

Significant

Niet significant

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

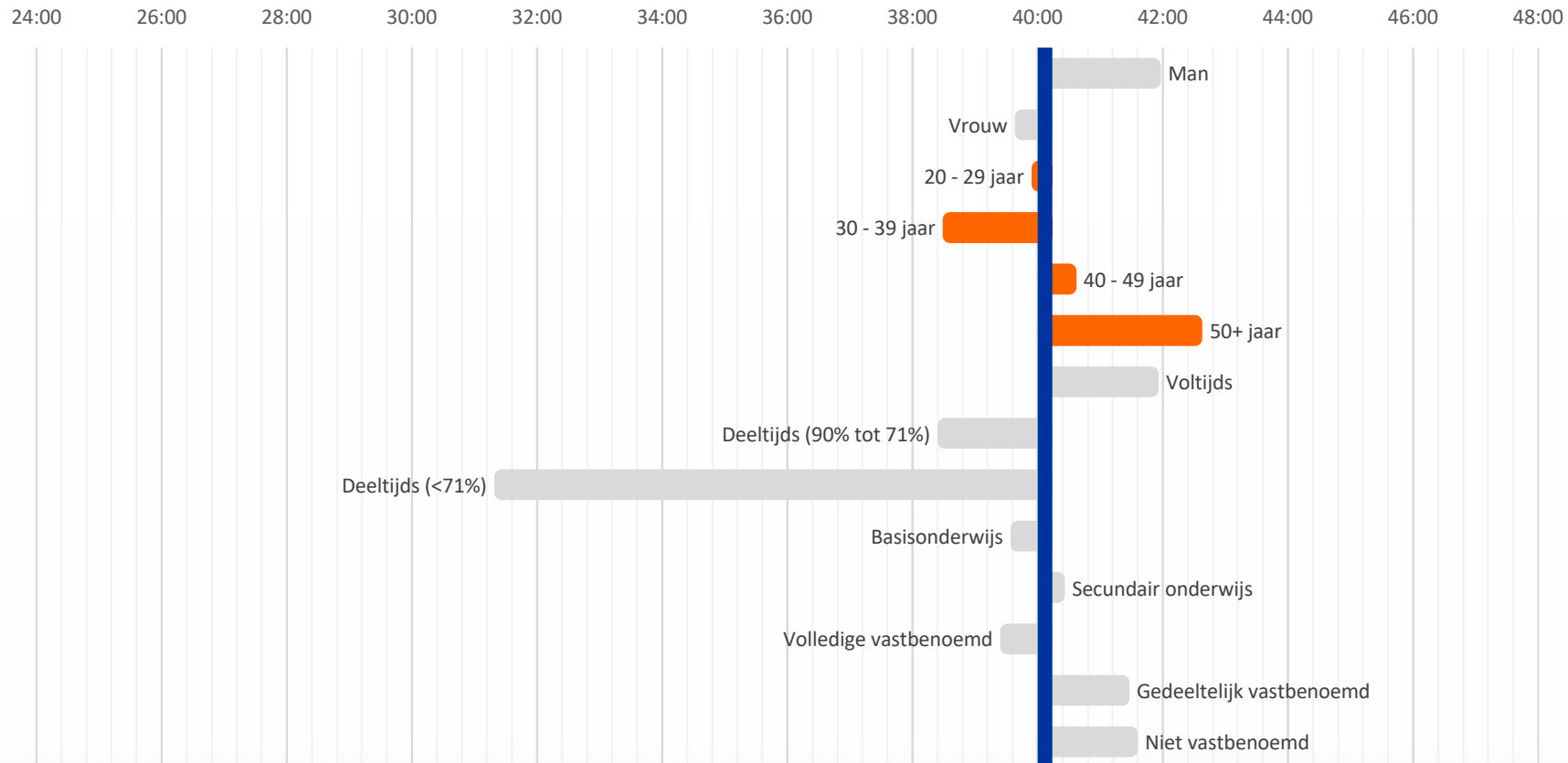
GESLACHT

► Mannen werken 2u06' meer dan vrouwen

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

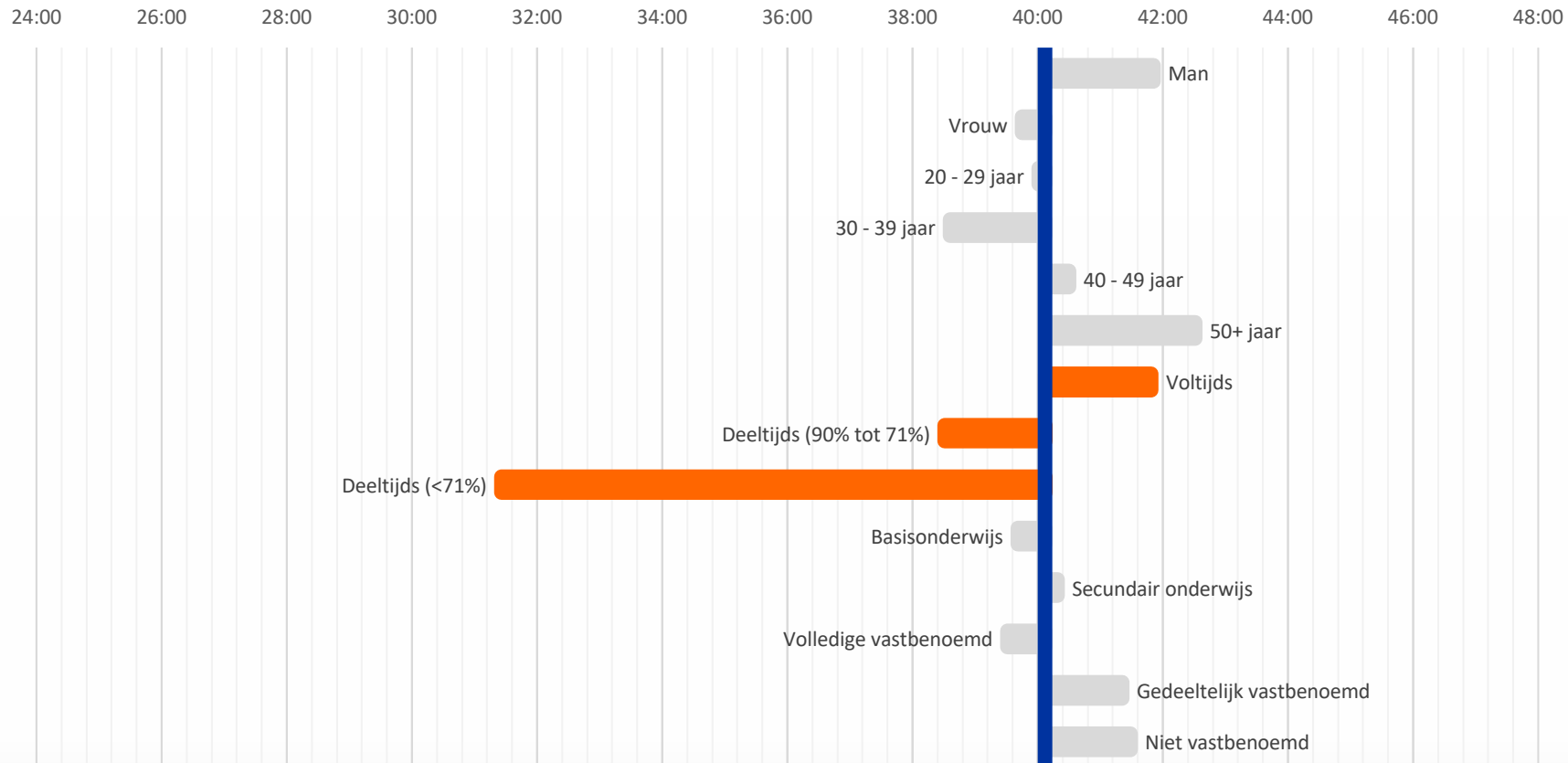
LEEFTIJD

- ▶ 30-39 jarigen werken 1u31' minder dan gemiddeld
- ▶ 50+ jarigen werken 2u24' meer dan gemiddeld
- ▶ Kloof is 3u55'
 - ▶ + Professioneel overleg
 - ▶ + Schoolorganisatie & beleidsondersteuning
 - ▶ - Lesvoorbereiding
 - ▶ - Lesgeven

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

AANSTELLINGSGRAAD

▶ Verschil tussen voltijds en 4/5de is 3u18'

▶ + Lesvoorbereiding

▶ - Lesgeven

▶ = Professioneel overleg

▶ = Klasadministratie

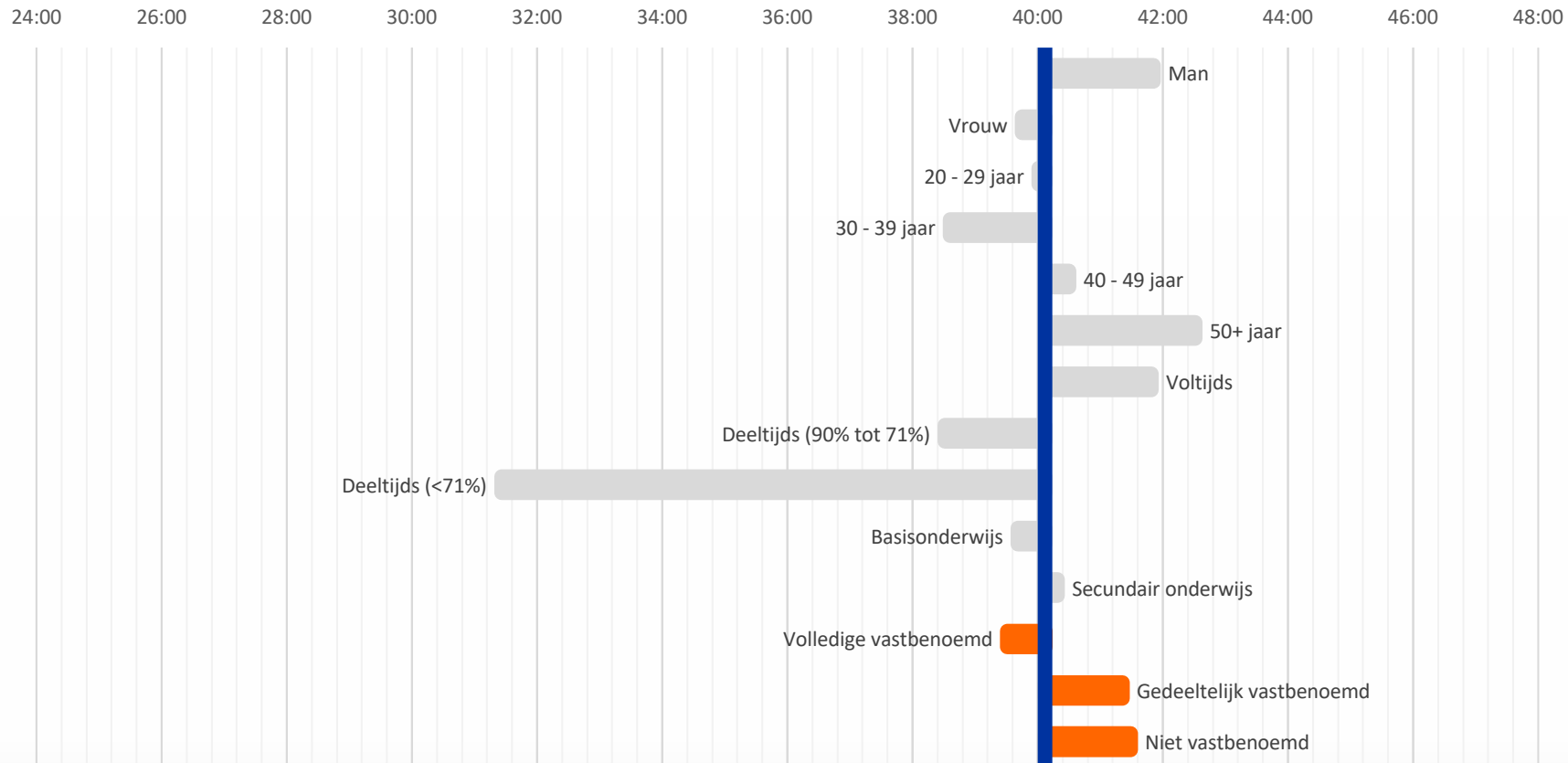
▶ = Schoolorganisatie

▶ = Vorming

▶ Verschil tussen voltijds en kleine deeltijds is 10u23'

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

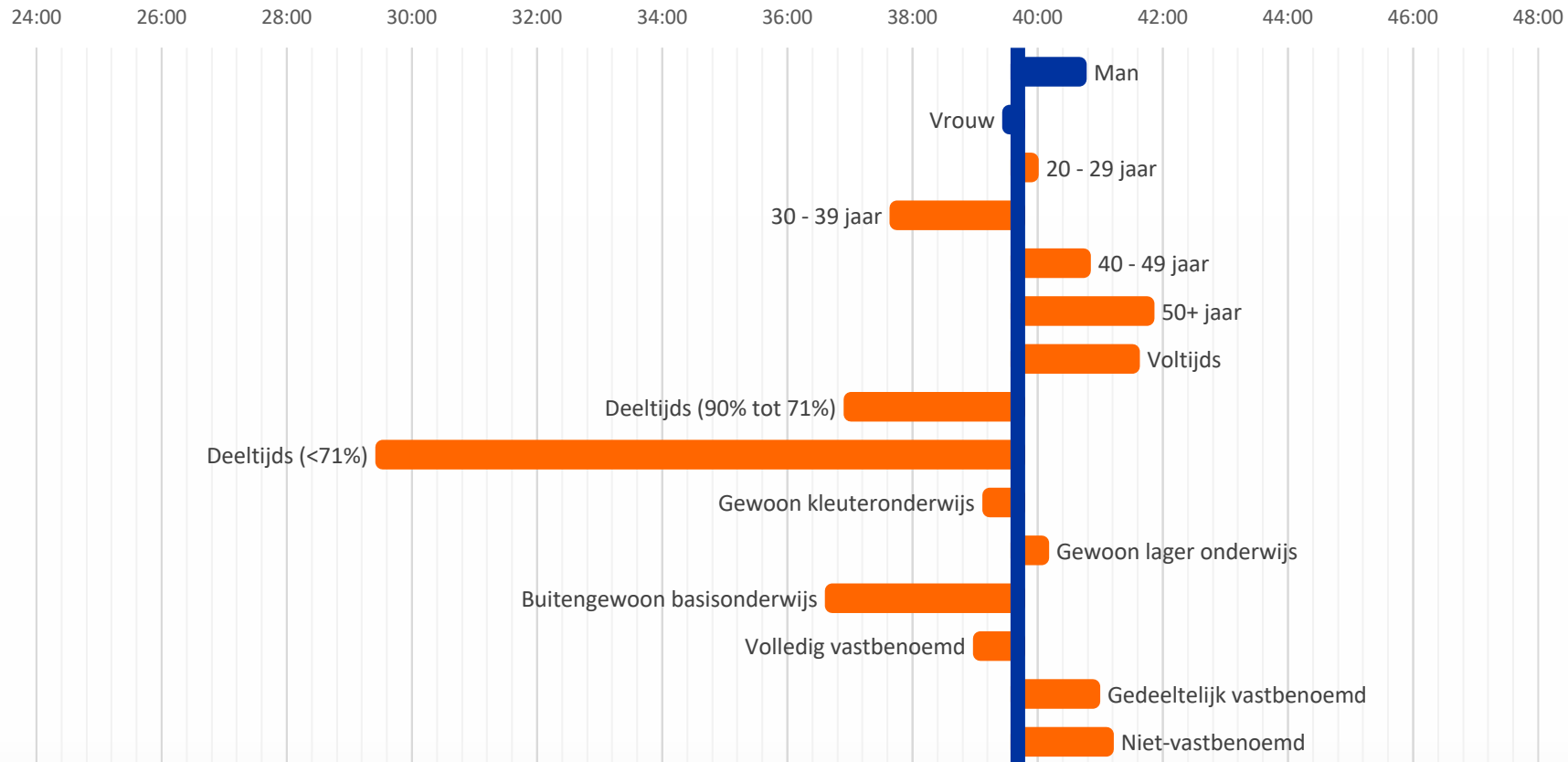
STATUUT

- ▶ Vastbenoemden werken 1u50' tot 2u minder dan diegenen die niet (volledig) benoemd zijn
 - ▶ - Lesvoorbereiding

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASISONDERWIJS

ALGEMEEN

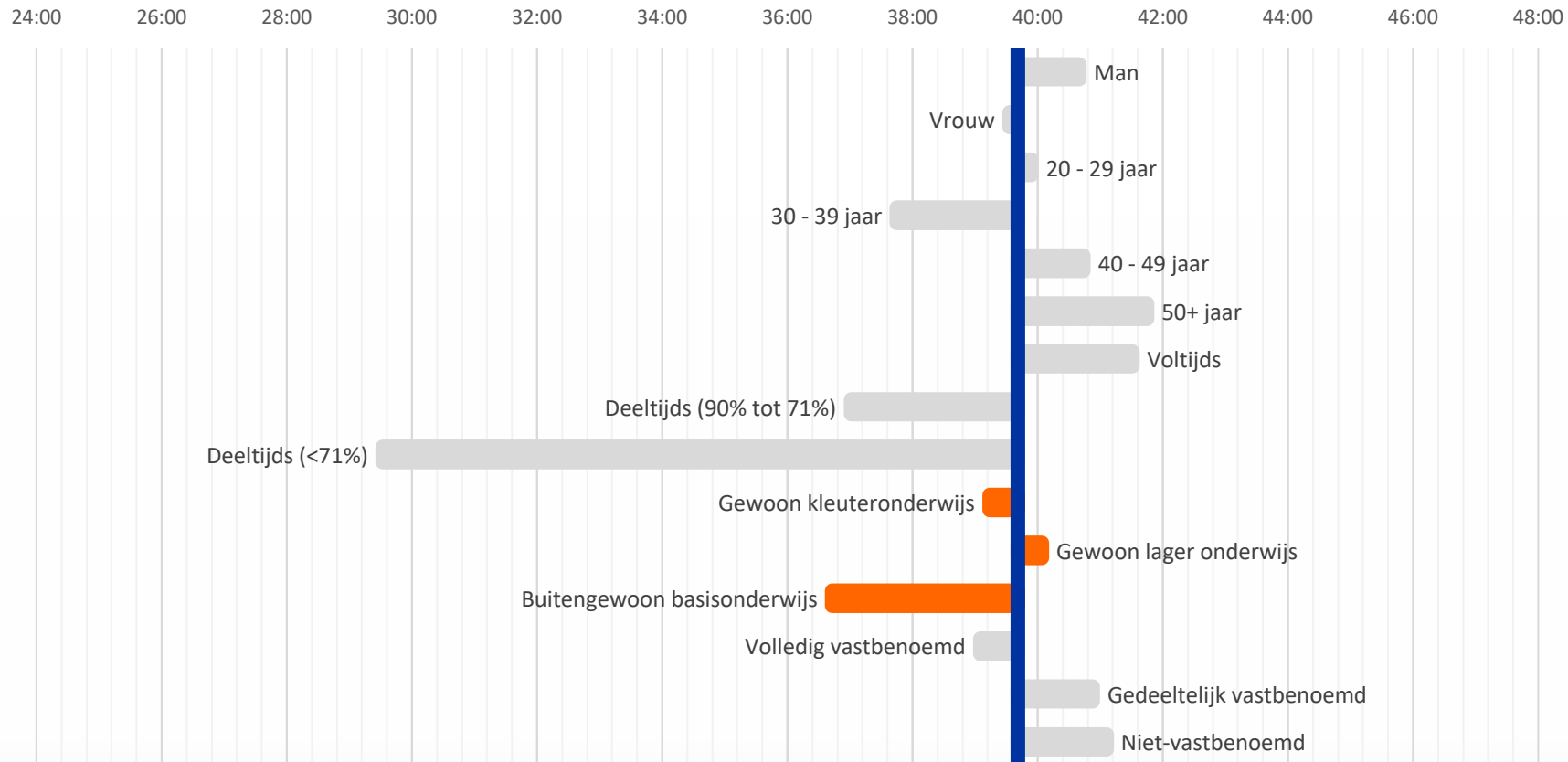

Significant

Niet significant

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASISONDERWIJS

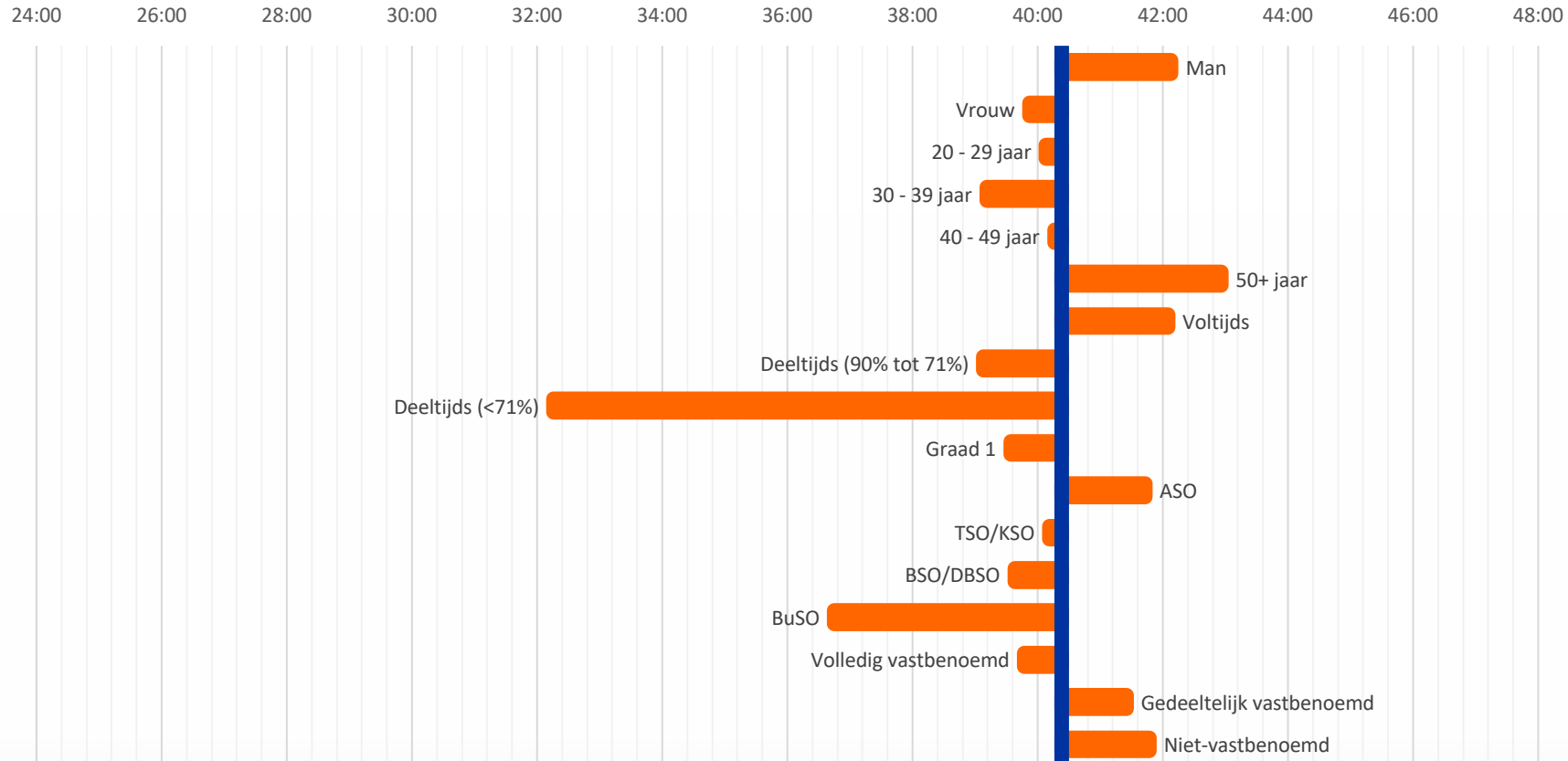
ONDERWIJSVORM

► Het gewoon lager onderwijs werkt 3u21' meer dan het buitengewoon onderwijs

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

ALGEMEEN

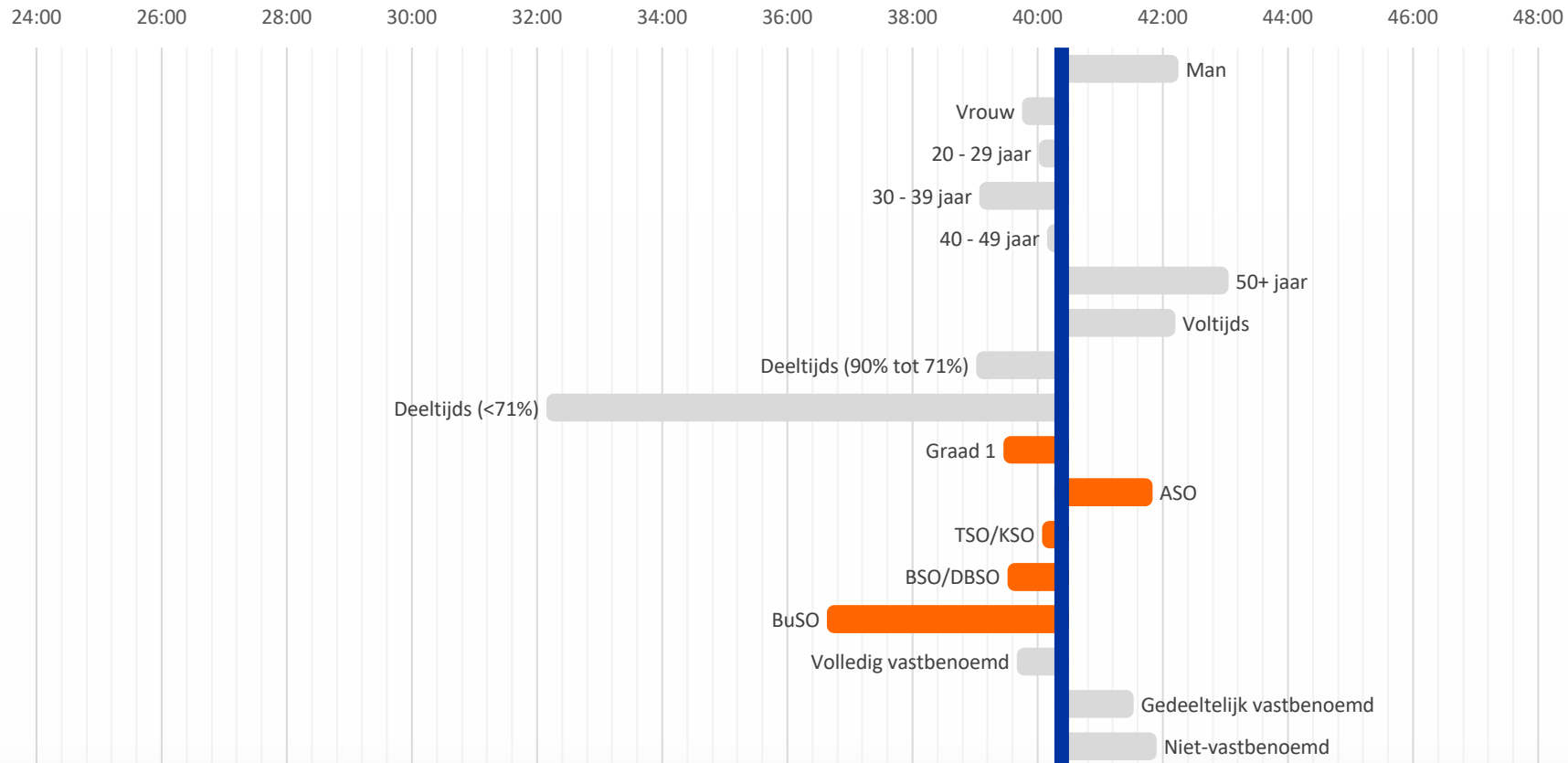

Significant

Niet significant

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

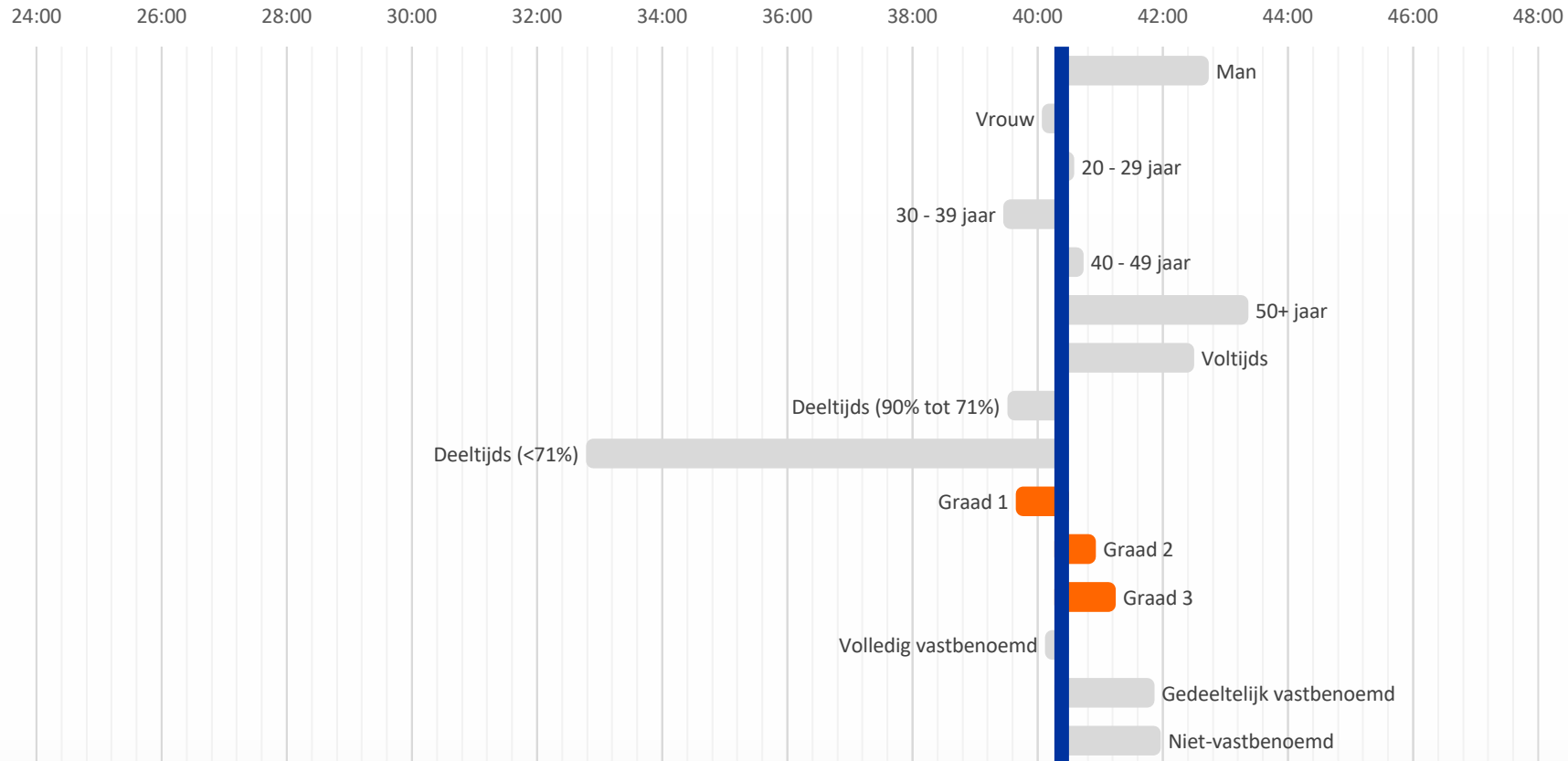
ONDERWIJSVORM

- ▶ Duidelijke kloof tussen ASO (vanaf 2de graad) en
 - ▶ TSO/KSO: -1u32'
 - ▶ BSO/DBSO: -2u05'
 - ▶ BuSO: -4u58'

OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

GRAAD

- ▶ Verschil tussen 1ste graad:
 - ▶ 2de graad: +1u03'
 - ▶ 3de graad: +1u22'

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

CONTEXT

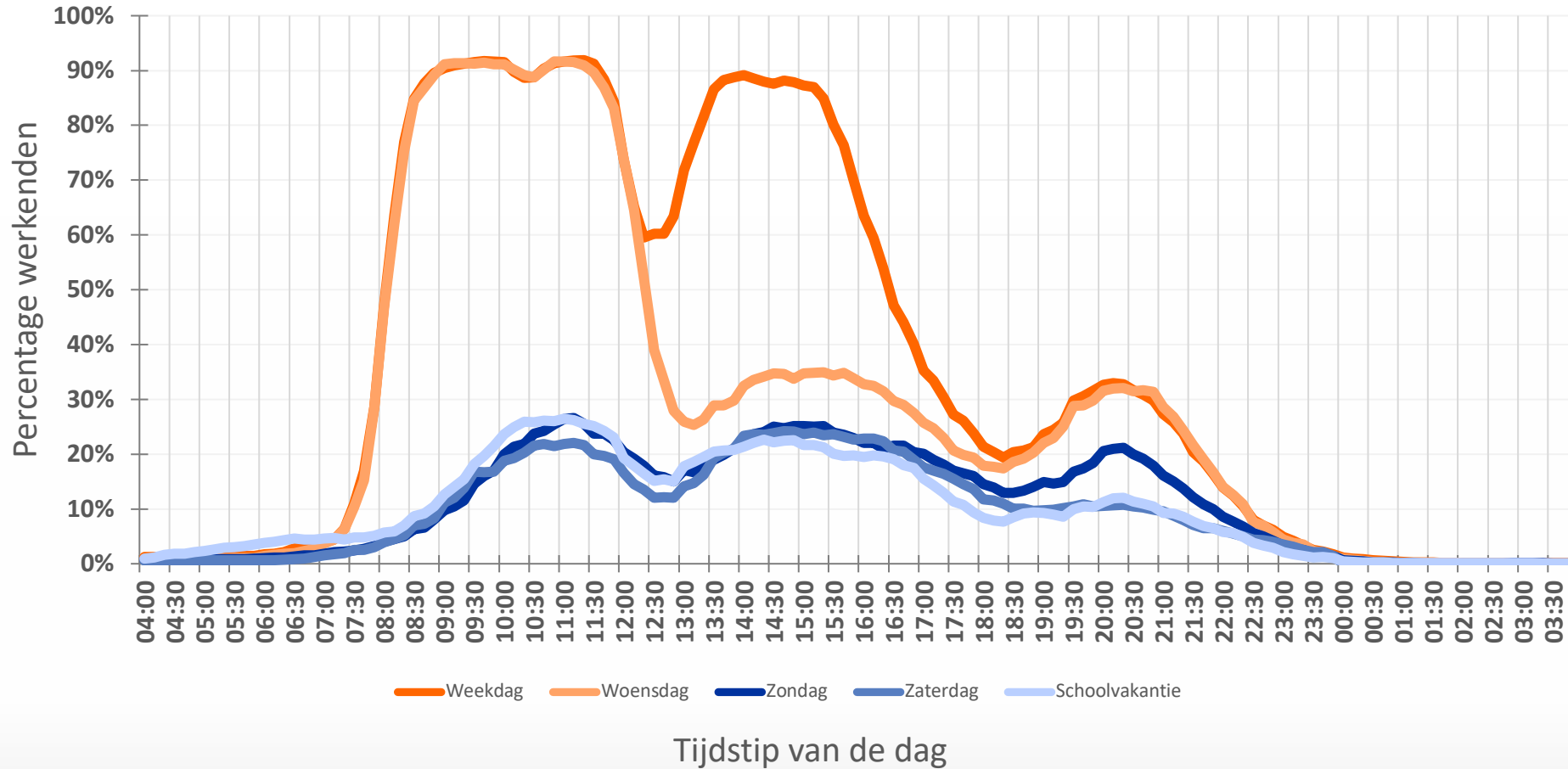
Timing

Plaats

Voldoening

TIMING: BASISONDERWIJS

DAGNIVEAU: LESWEEK VS. VAKANTIEWEEK

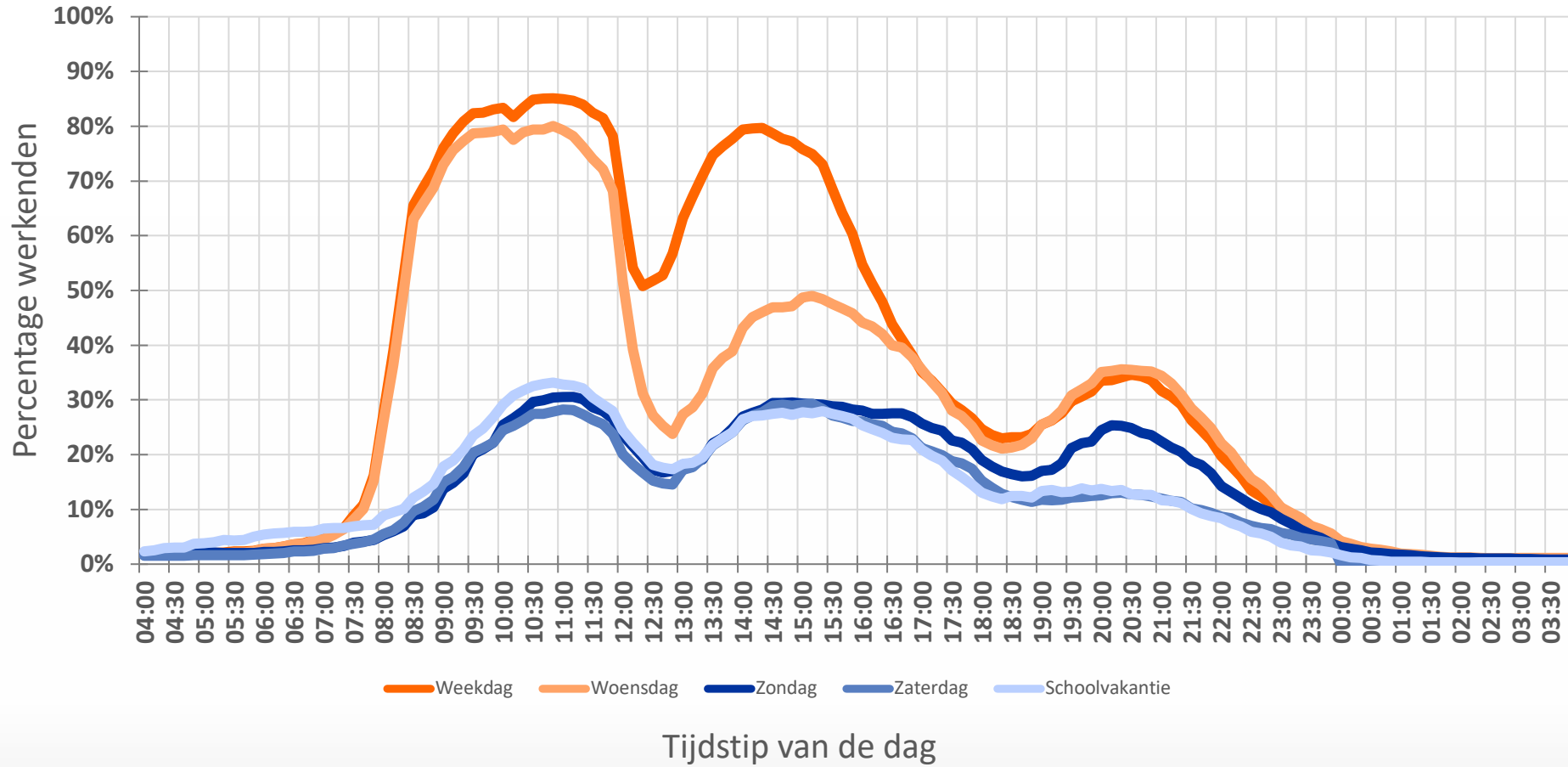

Ritme

Densiteit

TIMING: SECUNDAIR ONDERWIJS

DAGNIVEAU: LESWEEK VS. VAKANTIEWEEK

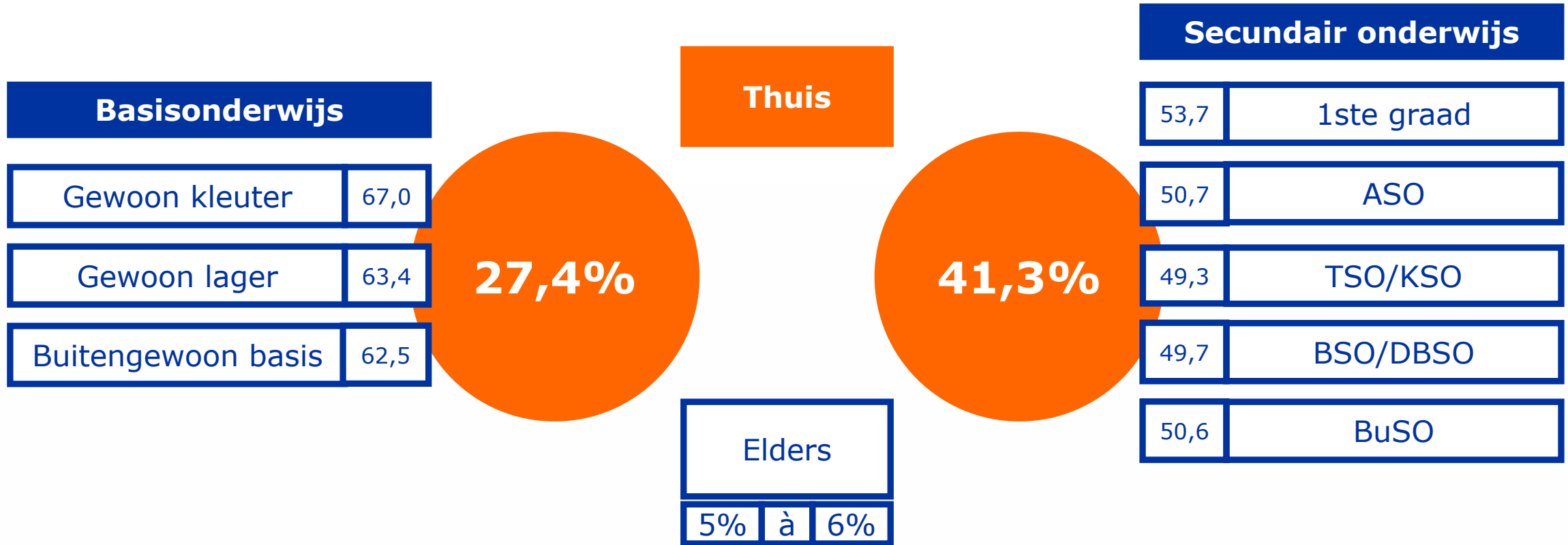

Ritme

Densiteit

PLAATS: WERK OP SCHOOL, THUIS EN ELDERS

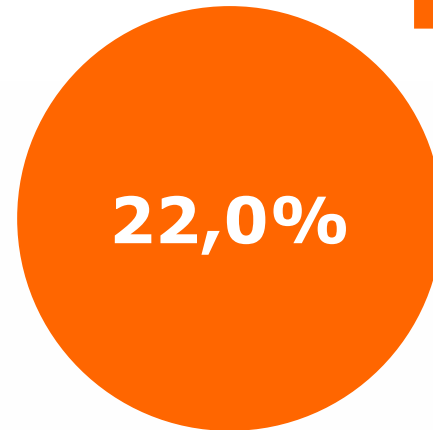
WEEKNIVEAU: TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

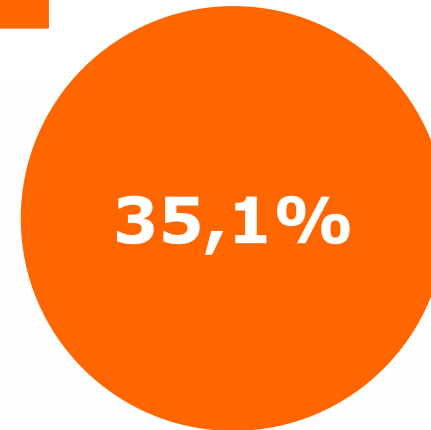
PLAATS: WERK OP SCHOOL, THUIS EN ELDERS

WEEKNIVEAU: TIJDENS EEN LESWEEK

Basisonderwijs

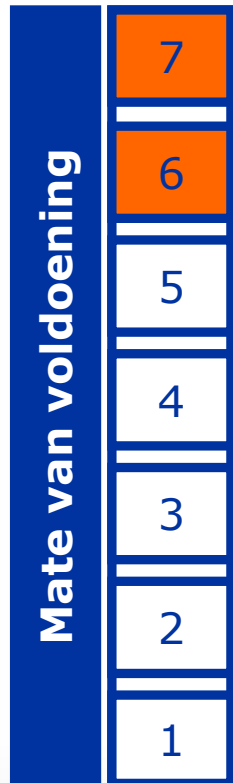
Thuis

Secundair onderwijs

VOLDOENING MET DE WERKTAAK

WEEKNIVEAU: TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

Basisonderwijs

Gewoon kleuter	48,7
----------------	------

Gewoon lager	46,2
--------------	------

Buitengewoon basis	50,8
--------------------	------

- ▶ Buitengewoon basisonderwijs scoort het hoogst op de schaal van voldoening
- ▶ Hoe jonger, hoe lager de score

Secundair onderwijs

45,0	1ste graad
------	------------

41,8	ASO
------	-----

43,5	TSO/KSO
------	---------

48,5	BSO/DBSO
------	----------

44,0	BuSO
------	------

- ▶ ASO 2de/3de graad scoort met 41,8% het minst goed
- ▶ BSO/DBSO scoort het beste
- ▶ Hoe jonger, hoe lager de score

GEMIDDELTE VOLDOENING LANGDURENDE ACTIVITEITEN

TOP 5

Lesgeven: doceren, demonstreren, vertellen, groepsdiscussie, ...

5,8

Lesvervangende activiteit begeleiden binnen of buiten de school, ...

5,6

Vorbereiden van lessen, taken, oefeningen, toetsen, ...

4,9

Opvolgen, nakijken, correctiewerk van taken, oefeningen, ...

4,6

Deelnemen aan personeelsvergaderingen, raadvergaderingen, ...

4,6

GEMIDDELDE VOLDOENING KORTDURENDE ACTIVITEITEN

TOP 5

Praten, informeel contact op het werk

5,7

Les van collega bijwonen, consultatie, intervisie

5,6

Ondersteunen en begeleiden van schoolkrant, schoolkoor, ...

5,6

(Individuele) leerlingenbegeleiding

5,6

Pauze of wachten op het werk

5,5

BESPROKEN THEMA'S

Samengebalde periode

- ▶ Kalenderjaar vs. lesweken en vakantieweken

Effect groepssamenstelling

- ▶ Geen significant verschil tussen onderwijsvormen
- ▶ Wel binnen de onderwijsvormen – ook naar graad in het secundair onderwijs

Leraars met een jong gezin

- ▶ Statuut

Grote deeltijdse werkweek

- ▶ Minder les(voorbereiding); bijna evenveel andere taken

Basis vs. andere taken

- ▶ Tot 10u per (les)week gaat naar administratie en organisatie

THEMA'S

WERKCONTEXT

Timing

- ▶ Werkdag, avond, zaterdag, zondag
- ▶ Densiteit van de werkdag en werkweek

Plaats

- ▶ Thuis is een belangrijke werkplaats

Voldoening

- ▶ Hogere voldoening in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs
- ▶ Lesgeven scoort hoog, verbeteren en administratie lager
- ▶ Belang van informeel contact, pauzes

CONTACTGEGEVENS

Ignace Glorieux – Ignace.Glorieux@vub.be

Joeri Minnen – Joeri.Minnen@vub.be

Julie Verbeylen – Julie.Verbeylen@vub.be

Onderzoeksgroep TOR

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

www.hbits.io